

GAUSA

d'indrets on hi ha regalims d'aigua. Sovint es poden veure els gats (silvestres o domèstics) llepant allí on hi ha regalims d'aigua. Trobem diversos homònims a l'Aude: *Fontgalèpe*, *Fons de Catilepa*, a. 1214, *Fons Guatilepa*, a. 1212, *Gatilèpe*, *Gatilèpe* (Sabarthès, *Dict. Topogr. de l'Aude*, s. v.).

Font de Cantillepa, en el terme de Gelida (Alt Penedès). És una font important i antiga, que es troba a la sortida del poble, pujant cap al castell. Aquí hi ha encreuament amb *Can-hi-llepa*, perquè també ho fan els gossos.

El Gato, *Gàtova*, V. *Gata* (en l'article *Catadau*)

Gatoses, *Sant Andreu ses ~*, V. *Aiguatoses*

Gatres, V. *Grats*

Gaujac, V. *Gausac*

-Gaus, *Bini~*, V. vol. I, 161

GAUSA

Horta de Gausa, partida del terme de Morvedre (ACCV VIII, 179). Ja es troba documentada en el *Repartiment*: «Olivar et terras de ~» a. 1248 (ed. Ribera, p. 286; Bof., 398, 508).

ETIM. Sembla venir del ll. CAUSA 'plet, disputa legal', amb AU conservada pel mossàrab (E. T. C. II, 155). J. F. C.

GAUSAC. Diversos homònims

(1) De GAUSAC, poble de la Vall d'Aran (damunt mateix de Viella, a l'O. i un centenar de metres més alt), no n'hi ha dades antigues, si bé té parròquia amb bella i venerable església, i personalitat independent de la de Viella. *Pron.*: *gauzák*. Domina (com consta des d'antic) gran part de la grandiosa boscuria de Baricauba; i el parlar local no manca de dites i detalls dialectològics propis (PVArGc, 606a, 26.22, 26.2f etc.).

(2) *Gausac*, antic llogaret, avui reduït a mas, en el Vallespir, vessant SE. del Canigó, cap a l'extrem NE. del te. de *Corsaví* (mapa Lambert); «*Gauzach*, au Sud de la Tour de Batera», Fouché, *RHisp.* (LXXVII, 118). *Pron.*: «a *guzák*».¹

MENCIONS ANT. 941: «in loco ubi vocant *uxar*, ipso villare —que vocant de Gairo vel de Gairado qui fuerunt condam— et hodie vocant *Gausago*», i segueix parlant de Montboló (Colle. Moreau VI, 171v). És a dir: ens fa saber que «ipso villare que vocant *Gausago*» havia estat d'uns possessors Gairado i Gairo ja morts. Aebischer (*Top.*, 144) no en va trobar altra informació, car les altres que hi confon són dels homònims (3) i (5). 1267: Bernardi de *Gausachs* (*InvLC*, s. v.); 1285: «Jacobus de *Gabuzach*, faber, habitans Cauquoliberi» ['Cotlliure', vora mar, dret a l'E. de Corsaví].

(3) *Gausacs* avui mas del Ripollès, te. de Campdevànol (pron. *Gusacs* o *Busacs*, segons Rubió Lois, índex de *Cat. Car.*). ANT. 982: «--- Fornellos --- Ordina ---

pervenit ipsa serra super *Gausago* minore et infundit in rivum Sti. Laurentii [St. Llorenç de Campdevànol] usque flumen *Freber*» ['Freser'] (*MarcaH.*, 930.1; *Cat. Car.* II, 170.25); 1011, text igual (*MarcaH.*, 983.17f). Es comprèn, doncs, que hi havia hagut dos vilars bessons, aquest «minor» (i un «major»), i d'aquí ha vingut modernament la fixació del nom en plural: com ho veiem ja l'a. 1636: «--- venen --- los pins de uns emprius de Stiula y *Gausachs* per fer carbó, per la farga de Campdevànol, per lo masover de Stiula y lo masover de *Gausachs*» (Graells, *Claus de Farga de Ripoll*, p. 92).

(4) Avui oblidat a l'alta Ribagorça. 988: «in *Gausacu*» citat junt amb *Calvera* (Abadal, *Pall. i Rib.*, n.º 15 276).

(5) Antiga ermita de Santa Maria de *Gausac*, que havia existit (segons l'índex de *Cat. Car.*) a la vall de St. Medir, damunt St. Cugat del Vallès; 986: «inter *Gausag*, Cercitulo et Aqualonga --- Aq., vel de castro Riorubeo ---» (*MarcaH.*, 937.6, que ho data de 988); *Cat. Car.*, 198.19, n. 5; *Cart. St. Cugat* I, 147); 991, Mas (N. H. Bna. IV, 153); 1034: *Gausago* (*Cart. St. Cugat* II, 191); 1120: «St. Emeterio, vallem de *Gausach*» (*Cart. St. Cugat* III, 46).

(6) 1076: «in Valense, in te. Vilanova --- a parte orientis in ipso portello de *Gausago* d'un pèrg. orig., p. p. *Cart. St. Cugat* (II, 347): sembla que aqueix Vilanova és Vilanova de la Roca, que és 25 k. a l'ENE. de Sant Medir i St. Cugat, llavors ha de ser diferent del (5); majorment el

(7) 1187: «mansum de *Gasusachs*, qui est in parr. de *Brug*» (*Cart. St. Cugat* II, 312) [difícilment pot deixar de ser err. diplogràfic de *Gausachs*, i El Bruc és molt lluny al NO. de St. Cugat].

AMAlcover cita un cognom *Gausac* a tres pobles val. (també el sé de Cullera) i una masia te. Arbúcies (BDLC II, 369, 375). Però aquest no m'és conegut avui sinó amb la pron. *alguzák*: és en te. de Joanet (en el camí d'Arbúcies a Cladells), i tant a Joanet com a La Cortina, i algú de Sta. Coloma, ho pronunciaven netament amb *u*, sense diftong (igual l'IGC) i amb *alz*. Doncs, com que un article no hi escauria, penso que no té res a veure amb el nom en estudi; més fàcil que vagi amb *Albutius* (Schulze) o amb el grup *Albussus*, *-ucius* que Skok troba abundós en NLL derivats, en el Sud de França (§ 5).

N'hi ha bastant homònims fora de Cat. Occitans: (8) *Gauzac*, mas en el Coserans (te. Moullis, Arieja). (9) *Gauzac* o *-zat*, a les Landes, lloc prop de Vilanova de Marsan (Millardet, *Textes Land*, 236).

En una variant de cabdal importància: (10) *Gabescoco* pda. munt. entre Ribagorça i Sobrarbe, te. Foradada de Toscar (XLVII, 92). És la correspondència exacta de (11) *Gavesiacus* ² que Flechia troba a l'Alta Itàlia (*Di Alcune forme dei NLL d'It. Super.*, p. 5).

Amb l'evolució fon. pròpia del fr.: (12) *Juvisy*, vila del dept. Seine-et-Oise, prop de París, entre la capital i Étampes, normal evolució de GA- en *Gevisy* (i tot seguit *ü*, tal com en fr. ant. *bevons* > mod. *buvons*, present de *boire*).